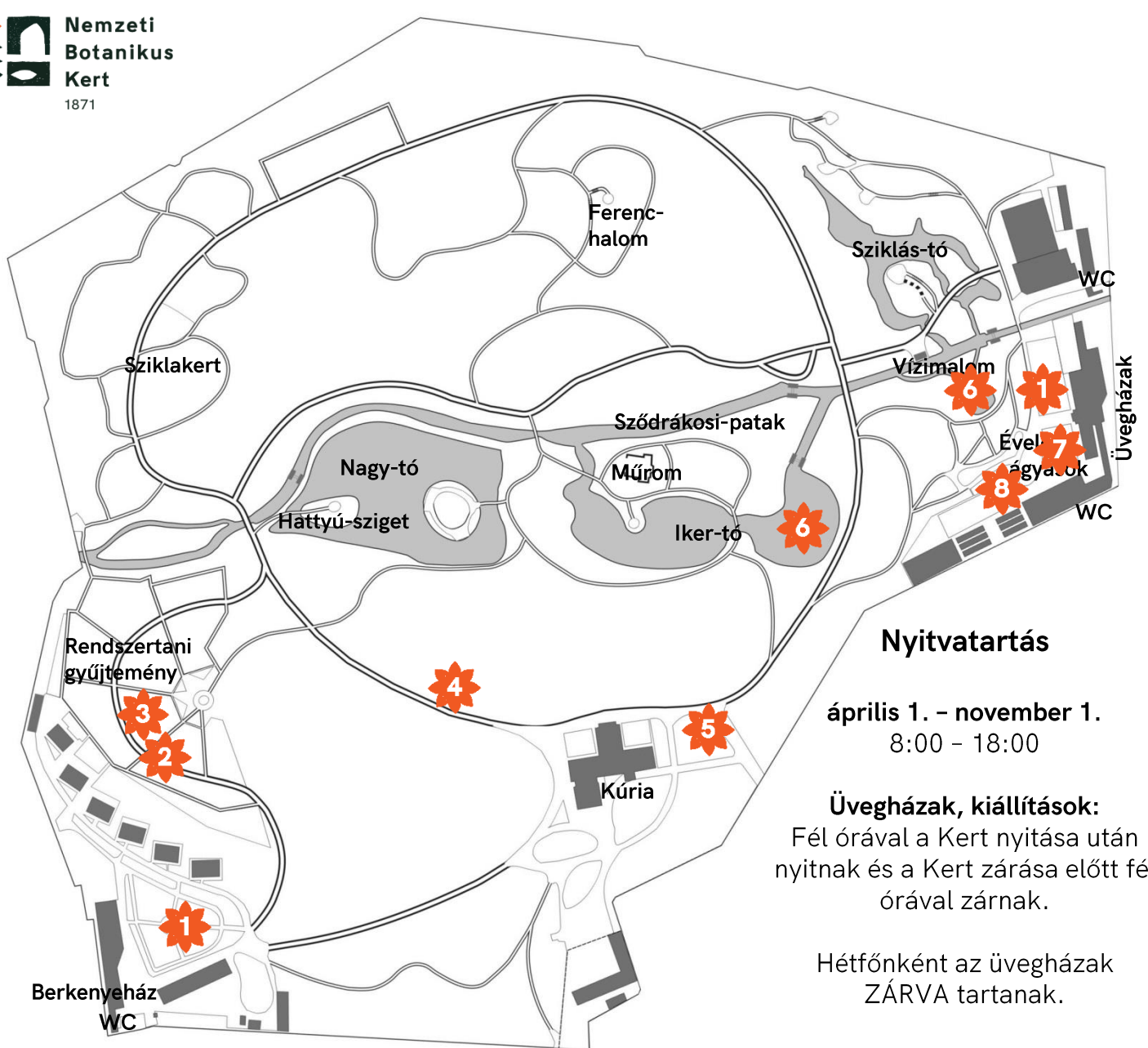

A hónap érdekességei

Nemzeti Botanikus Kert
Vácrátót

Nemes rózsza (*Rosa* sp.)

Nyitvatartás

április 1. – november 1.
8:00 – 18:00

Üvegházak, kiállítások:

Fél órával a Kert nyitása után
nyitnak és a Kert zárása előtt fél
órával zárnak.

Hétfőnként az üvegházak
ZÁRVA tartanak.

Bejárat

www.botanikuskert.hu

 Térképes útmutatónk abban segít, hogy
az aktuálisan virágzó fajok, vagy más
időszerű látnivalók közül néhányat
könnyedén megtaláljon Kertünkben.

Köszönjük, hogy az utakon maradnak!

Szent Iván hava. Virágnyílásban a leggazdagabb időszak kertünkben a május és a június. A cserjék nagy része ekkor virágzik, s a sziklakerti és az évelőgyűjteményben is sorra bontják virágaikat a legkülönbözőbb családokba tartozó növények. Az enyhe tél és a meleg tavasz miatt a növények nagy része korábban nyílik a megszokottnál. A májusi esőknek köszönhetően felfrissült a kert, de mivel Vácrátót a Börzsöny és a Dunazug-hegység esőárnyékában fekszik, itt a vízből sohasem elég.

1 A Kertben több helyen is gyönyörködhetünk a rózsák virágaiban. A **rózsa** (*Rosa*) feltűnő szépségű s emellett változékony és hibridizációra hajlamos nemzetség. Több, főképp kelet-ázsiai fajtát vonták be sok száz évvel ezelőtt a nemesítésbe, melynek eredményeképpen ma már több mint tízezer fajtát tartanak számon. Dendrológiai gyűjteményünkben, a nagy becsben tartott vadrózsa fajok mellett, számtalan nemesített rózsafajtát nevelünk. A rózsanemesítés jó szemet és pontos kezet, nagy gondosságot, időt és pénzt igénylő feladat. Az Örökzöldkertben és a középső üvegház előtti szalagágyban a németországi vezető rózsanemesítő- és termesztő cég (W. Kordes' Söhne) díjnyertes park-, talajtakaró- és tearózsái nyílnak. A **Kordes rózsák** nemcsak szépségük miatt figyelemreméltóak, hanem betegségekkel szembeni ellenálló képességük miatt is. A Kúria teraszánál többek között **Márk Gergely** nemesítő rózsái nyílnak.

2 A Rendszertani gyűjteményben található a **krisztustövös** (*Paliurus spina-christi*). Ez a 3-4 m magas cserje, a mediterrán területek száraz, köves lejtőin, erdőirtások helyén néhol áthatolhatatlan bozótot képez. Hazája Marokkótól egészen Közép-Ázsiáig terjed. Rugalmas hajtásain tűhegyes, egyenes vagy horgas tövisek fejlődnek. Kicsi zöldessárga virágaiból jellegzetes, korong alakú, sárgásbarna, hullámos szélű termések fejlődnek. Nevét onnan kapta, hogy egyes elképzelések szerint tűhegyes, horgas tűskés, rugalmas hajtásaiból készült Jézus töviskoronája. Ezért lett a „Biblia növényei” tanséta egyik állomása is.

3 A fészkesek (*Compositae*) ágyásaiban messzire sárgállanak a menyecskeszem nemzetség (*Coreopsis*) bokrai. Legismertebb közülük a **nagyfészki menyecskeszem** vagy szépecske (*Coreopsis grandiflora*), melynek merev, egyenesen felálló szárán most nyílnak feltűnő, mutatós „virágai”, vagyis a fészekvirágzatai. Közép- és Délkelet-USA-ban őshonos növény. Kertkultúrában sok szép, a sárga minden árnyalatában tündöklő, szimpla és telt virágzatú fajtáit nemesítették ki és szívesen ültetik évelőágyásokba, nyári szegélyágyakba.

4 A Kúria felé, a Nagyrét szélén az **illatos málna** (*Rubus odoratus*) terebélyes bokra nyílik. Észak-Amerika keleti részén, üde erdőkben, szegélytársulásokban honos lombhullató, könnyen sarjadzó cserje. Nagy, tenyeresen karéjos levelei között egész nyáron át nyílnak mirigyes csészéjű, szép, sötét mályvarózsaszínű virágai, majd a belőlük kifejlődő, nem túl lédús, száraz terméshúsú, apró csonthéjas termései, melyek lapos csésze alakú csoportos termést, ún. szedertermést alkotnak, s éréskor együtt maradva válnak le a vacokkúpról.

5 A grófi időkből maradt díszkapu közelében csodálatosan nyílik az **érdeslevelű gyöngyvirág-cserje** (*Deutzia scabra*). 2-3 m magasra megnövő, finom megjelenésű cserje, felfelé törő vékony ágakkal, hámló barna kéreggel. Csillagszóróktól érdes levelei hosszúklándzsás alakúak, fűrészes szélűek. Bókoló virágai nyáron nyílnak az előző évi vessző oldalán, rövid felálló bugákban. Az egyes virágok fehérek, kívül rózsaszínű futtatással, 5 apró harang alakban álló szirmolevéllel. Kelet-Kínában, Japánban, Koreában cserjésekben, napsütötte erdőszéleken honos cserje. Kedvelt, hálás, igénytelen dísnövény. Sok szép fajtáját nemesítették ki, köztük a 'Codsall Pink'-t. Napos helyen, normál kerti talajon érzi jól magát, néha elvadul.

6 Az Iker-tavak és Kis-tó vizén pompás **tündérrózsák** (*Nymphaea*) ringatóznak. Álló-, és lassú folyóvizek iszapjában gyökerező, lombhullató, évelő vízinövények. A vízfenéken vízszintesen kúszó, aljazaton gyökerező

rizómájukból hosszú levélgyekek erednek, melyek a vízszintre emelik a nagy kerekded bőrnemű, úszó leveleket. Nyáron nyíló ragyogó, élénk színű, kehely alakú illatos virágaikat nagyszámú, feltűnő szirmolevél és a sok porzó jellemzi. A XIX. század utolsó, s a XX. század első évtizedeiben Európában és az USA-ban számtalan fagyűrő tündérrózsafajtát nemesítettek, melyek a nagyobb, de nem túl mély (max. 1 méter), napsütötte kerti tavak csodálatos nyári díszei lehetnek. Nagy leveleinek árnyékával megakadályozhatja az algásodást.

7 A télálló kaktuszok ágyásában olyan kaktuszféléket mutatunk be, amelyek a mi klímánkon is átteleltethetők a szabadban. Őshazájuk Észak- és Dél-Amerika hidegtelű vidékei, néhány faj egészen Kanadáig felhatol. Legismertebbek a különböző **fügekaktuszok** (*Opuntia spp.*) és a **kötélkaktuszok** (*Cylindropuntia spp.*). A kisebb termetű kaktuszok között is találunk télállót, így például az *Echinocereus triglochidiatus* és az *E. reichenbachii* változatai sikerrel nevelhetők szabad ég alatt. A szemölcskaktuszokkal rokon, mindössze néhány centis *Escobaria vivipara* és *E. missouriensis* sziklák, kövek közé ültetve gond nélkül telel.

8 A sziklakerti és évelőgyűjteményben hétről hétre újabb és újabb virágok bontják szirmukat. Most olyan évelő növényekre hívjuk fel figyelmüket, melyek inkább levelükkel díszítenek, mint virágaikkal. Ilyenek az egyre divatosabb **korallcsengő** (*Heuchera*) fajták, melyek a legkülönbözőbb színekben és színekombinációkban pompáznak a szaporító telep melletti ágyásokban. Az Észak-Amerikában őshonos korallcsengő vagy **tűzeső** nemzetség 55 fajt foglal magába. Örökzöld, vagy félig örökzöld levelű évelők, melyek változatos élőhelyeken élnek, lombos erdők aljnövényzetében, prérin és sziklás havasi lejtőkön. A kertekben általában hibrid fajtáik fordulnak elő. A hibridekről sok esetben nem tudni mely szülőfajoktól származnak, pedig a napfény tűrésük szempontjából ez fontos ismeret.